

Vol. 5
Autumn 2024

Research Paper

Received:
07 July 2024
Revised:
20 July 2024
Accepted:
06 September 2024
Published:
22 September 2024
P.P: 71-90

ISSN: 2008-3564
E-ISSN: 2645-5285

Sociological Explanation of affecting factors on Hope for the future in the youth of Zahedan city

Elham Shirdel*¹

Abstract

Hope for the future is a multifaceted concept that plays an important role in various aspects of human life. Cultivating hope and positive images of the future is necessary to promote the well-being, progress, and well-being of individuals and society in the face of challenges. This research examines the effective factors in the hope for the future of the youth of Zahedan city using survey method and questionnaire tool. Based on this, 405 youths of Zahedan city were studied by stratified sampling method. This research showed a significant relationship between social capital, economic capital, cultural values, financial literacy, self-confidence, and motivation to progress with hope for the future in young people. The regression analysis showed that the independent variables explain 56% of the changes in the dependent variable of hope for the future. The results of the path analysis indicate that, respectively, social capital, economic capital, and motivation for progress are the most important influencing factors in the hope for the future of the youth of Zahedan city. In this research, external sources of hope (social capital, economic capital, and cultural values) in interaction with internal sources of hope (financial literacy, motivation for progress, and self-confidence) were recognized as predictors of hope for the future of young people. These findings emphasize the important role of social, economic, psychological, and cultural capital in preventing disappointment and a negative image of the future. Therefore, structural factors, especially social capital, are influential in the hope for the future of the youth of Zahedan.

Keywords: hope, future studies, social resources, attitude to the future, youth.

1. Corresponding Author: Assistant Professor, Department of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran. Email: eshirdel@lihu.usb.ac.ir

Cite this Paper: Shirdel, E (2024). Sociological Explanation of affecting factors on Hope for the future in the youth of Zahedan city. *Future Studies of the Islamic Revolution*, 3(5), 71–90.

Publisher: Imam Hussein University

Authors

This article is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) (CC BY 4.0) .

تبیین جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر امید به آینده در جوانان شهر زاهدان

الهام شیردل^{۱*}

چکیده

امید به آینده یک مفهوم چندوجهی است که نقش مهمی در جنبه‌های مختلف زندگی انسان ایفا می‌کند. پرورش امید و تصاویر مثبت از آینده برای ارتقای رفاه، پیشرفت و بهزیستی افراد و جامعه در مواجهه با چالش‌ها ضروری است. این پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر امید به آینده جوانان شهر زاهدان با استفاده از روش پیمایشی و ابزار پرسش‌نامه می‌پردازد. براین اساس ۴۰۵ نفر از جوانان شهر زاهدان با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج این پژوهش نشان داد بین سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی، ارزش‌های فرهنگی، سواد مالی، اعتماد به نفس و انگیزه پیشرفت با امید به آینده در جوانان رابطه معنی‌داری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد متغیرهای مستقل تحقیق ۵۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته امید به آینده را تبیین می‌کند. نتایج تحلیل مسیر حاکی از آن است که به ترتیب سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی، انگیزه پیشرفت مهمترین عوامل تأثیرگذار در امید به آینده جوانان شهر زاهدان است. در این تحقیق، منابع خارجی امید (یعنی سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی و ارزش‌های فرهنگی) در تعامل با منابع درونی امید (یعنی سواد مالی، انگیزه پیشرفت و اعتماد به نفس) به عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های امید به آینده جوانان شناخته شد. این یافته‌ها بر نقش مهم سرمایه‌های اجتماعی، اقتصادی، روانی و فرهنگی در جلوگیری از ایجاد ناامیدی و تصویر منفی نسبت به آینده تأکید می‌کند. بنابراین، عوامل ساختاری بخصوص سرمایه اجتماعی در امید به آینده جوانان شهر زاهدان تأثیرگذار است.

کلیدواژه‌ها: امیدواری، آینده‌پژوهی، منابع اجتماعی، نگرش به آینده، جوانان.

۱. نویسنده مسئول: استادیار، گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

eshirdel@lihu.usb.ac.ir

استناد: شیردل، الهام (۱۴۰۳). تبیین جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر امید به آینده در جوانان شهر زاهدان، نشریه علمی

آینده پژوهی انقلاب اسلامی، ۳(۵)، ۷۱-۹۰.

DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27173674.1403.5.3.3.9>

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع) نویسنده گان

این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه و بیان مسئله

هیچ زمینه‌ای از تلاش بشری وجود ندارد که در آن کنشگران اجتماعی به امید دستیابی به اهداف شخصی، کمال اخلاقی، یا دستیابی به جهانی عادلانه‌تر و پایدارتر در آینده، و در جستجوی امید نباشند (محمدی منفرد، ۱۴۰۲). یکی از مهم‌ترین اهداف آینده‌پژوهی، ترسیم تصاویر مثبت از آینده و ایجاد انگیزه در افراد جامعه برای تغییر و تحقق آن تصاویر است (طاهری و کاظمی، ۱۳۹۹). با توجه به اینکه در دوره زمانی سخت و نامطمئن زندگی می‌کنیم، حفظ دیدگاهی منطقی به زندگی چالش برانگیز شده است و شواهد حاکی از افزایش احساس ناامیدی است (تن هاوتن ۱، ۲۰۲۲). همچنین مطالعات حاکی از آن است میانگین امید اجتماعی در بین ایرانیان برای ده سال آینده منفی و روبه کاهش است؛ این در حالی است که بین ارزیابی افراد از زمان حال با ارزیابی از گذشته و آینده ارتباط معناداری وجود دارد (امیر پناهی و همکاران، ۱۳۹۷). به عبارتی دیگر، با افزایش پیچیدگی جوامع امروزی، چالش‌های فرایند جهانی شدن و انتشار تصاویر رسانه‌ای، تغییر ارزش‌ها و سبک زندگی (مشکینی و همکاران، ۱۴۰۲)، بررسی وضعیت امید به آینده در جوانان و عوامل مؤثر بر آن جهت آینده‌پژوهی و پیشگیری از مخاطرات در آینده ضروری است.

امید هیجانی است؛ متمرکز بر تصور و آرزوی آینده‌ای بهتر که برای بقای انسان در شرایط سخت و القای رفتار هدفمند توصیف شده است. با الهام بخشیدن به افکار و تصورات در مورد یک هدف مثبت آینده، تغییر امکان‌پذیرتر می‌شود و امید را به یک احساس محوری در فرآیندهای تغییر اجتماعی تبدیل می‌کند (کوهن چن، ۲۰۲۲). جامعه‌ای که اعضای آن دید روشن و امید به آینده نداشته باشند آن جامعه پویایی خاص نداشته و رکورد و سکون تمام ابعاد زندگی اجتماعی آن جامعه را در بر می‌گیرد. دوره‌های طولانی برآورده نشدن آرزوها و انتظارات موجب ظهور نگرش بدبینانه‌ای می‌شود که موجب مهاجرت نخبگان و انفعال اجتماعی می‌شود. از این رو امید به آینده موجب افزایش نشاط و سرمایه اجتماعی و تلاش بیشتر برای پیشرفت جامعه می‌شود (اکبری و مهدی‌زاده، ۱۴۰۲).

امید به آینده یک احساس و نیاز حیاتی در بهزیستی انسان است (افشانی و همکاران، ۱۳۹۵؛ کوهن چن، ۱، ۲۰۲۲؛ مرسلی، ۲، ۲۰۱۷) که نقش مهمی در زمینه‌های اجتماعی و رفتارهای فردی و جمعی ایفا می‌کند (کوهن چن، ۲۰۲۲). امید حالت انگیزشی مثبت است که اهداف روشن برای زندگی در نظر می‌گیرد (بیلی و اسنایدر، ۳، ۲۰۰۷). به عقیده فروم ۴ امید، نوعی آمادگی برای لحظات هنوز اتفاق نیفتاده است و شالوده زندگی و عامل پویا و دینامیک روان انسان است (خلیلیان، ۱۴۰۰). امید به آینده در شادابی و کیفیت زندگی افراد جامعه به خصوص نسل جوان موثر است (علیزاده اقدم، ۱۳۹۱).

با توجه به تنوع موقعیت‌هایی که مردم ممکن است در آن امیدوار باشند و حساس بودن به زمینه‌های مختلف فرهنگی، مفهوم‌سازی از امید شامل سه عنصر اساسی است که عبارت‌اند از: (۱) آرزو یا تمایل به یک چیز ارزشمند خوب، (۲) اعتقاد به اینکه تحقق این آرزو ممکن است اما نامشخص یا حتی بعید است، و (۳) اعتماد به در دسترس بودن منابع داخلی و خارجی فعلی یا آینده که می‌توانند تحقق آرزو مورد انتظار را در مواجهه با آن تسهیل کنند. امید به شدت عاطفی و رابطه‌ای است و پایه و اساس رشد آینده اراده، هدف، شایستگی، هویت و دلبستگی اجتماعی است (کرفت ۵ و همکاران، ۲۰۱۹).

امید یکی از شاخص‌های توسعه اجتماعی و سلامت روان است (مهدی‌زاده و قاری قرآنی، ۱۳۹۷). بررسی امید به آینده در بین جوانان مهم است؛ زیرا جوانان در اوج شکوفایی و سازندگی قرار دارند و ساخت و پویایی یک جامعه در دست آنهاست. مطالعات انجام شده تفاوت‌هایی را در ساخت ادراکات آینده جوانان، بسته به ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی زمینه‌های رشد و پرورش آنها نشان می‌دهد. به طوری که فرصت‌های آینده جوانان در مکان‌های دارای شاخص‌های خطرناک روانی - اجتماعی مانند سطوح بالای فقر، بیکاری، جرم و جنایت و وخامت مسکن، به طور منفی

- 1 Cohen-Chen
- 2 Morselli
- 3 Baily & Snyder
- 4 Fromm
- 5 Kraft

شکل می‌گیرد (اینجیو، ۱، ۲۰۲۰ و بریومن ۲ و همکاران، ۲۰۱۱). فراهم کردن منابع برای جوانان نه تنها برای دستیابی به اهداف شخصی آینده آنها، بلکه برای دستیابی به اهدافی جامعه‌مهم است. از این رو، پژوهش حاضر به بررسی عوامل اجتماعی مؤثر در ارتقای امید به آینده جوانان شهر زاهدان می‌پردازد. امید در جوانان یک مسئله حیاتی است که پیامدهای گسترده‌ای برای رفاه و توسعه دارد. تحقیقات نشان داده است که امید یک قدرت کلیدی در جوانان است که با نتایج مختلف کاهش آسیب‌پذیری فردی و جمعی نظیر سوء‌مصرف مواد مخدر و خودکشی مرتبط است (تن هاوتن، ۲۰۲۲؛ باورز، ۳، ۲۰۲۳). مطالعات کاهش سطح امید را با انتقال جوانان به بزرگسالی نشان دادند و بر اهمیت مداخله برنامه‌ریزان برای پرورش امید در جوانان تأکید می‌کنند (فریزر و همکاران، ۲۰۲۲). علاوه بر این، مداخله‌هایی که امید را هدف قرار می‌دهند به‌عنوان رویکردهای امیدوارکننده برای جلوگیری از مشکلات سلامت روان و بهبود نتایج اجتماعی، به‌ویژه برای جوانانی که در تحصیل، اشتغال یا زندگی زناشویی نیستن؛ شناسایی شده است (بری و همکاران، ۴، ۲۰۲۴). درک عوامل مؤثر بر امید در میان گروه‌های فرهنگی متنوع برای یک دیدگاه جامع جهانی در مورد امید جوانان و نقش آن در توسعه مثبت جوانان ضروری است.

مبانی نظری پژوهش

مطالعه امید در دنیای باستان آغاز شد و از دیرباز مورد توجه علم و فلسفه بوده است. نظریه امید در روانپزشکی مینگر، ۵، در روان‌شناسی بالینی و اجتماعی - به‌ویژه در جنبش "روان‌شناسی مثبت" استایدر و لوپز ۶ توسعه یافت. پارادایم پژوهشی غالب امید در روان‌شناسی توسط استایدر و لوپز (۲۰۰۲) ایجاد شده است که امید را به‌عنوان یک سیستم موازی از دو خط عامل و مسیرها تعریف کرد. بر اساس نظریه امید، تفکر امیدوارکننده مستلزم ادغام موفقیت‌آمیز تفکر عاملی (اراده برای

- 1 Injuve
- 2 Braveman
- 3 Bowers
- 4 Berry
- 5 Menninger
- 6 Snyder & Lopez

دستیابی به اهداف) و مسیر (وسایل دستیابی به آن اهداف) است و امید موفق تر معمولاً شامل مسیرهای متعددی برای پاسخگویی به چالش‌های آینده است (شورنیک ۱، ۲۰۲۳).

نظریه‌های بین فردی به نقش عاملیت، جامعه و امید توجه می‌کنند. از دیدگاه رشد، اریکسون اولین ظهور امید را در آسیب‌پذیری نوزاد و مبارزه بین احساس اضطراب اولیه و اعتماد اساسی در مواجهه با یک فرد مراقب توضیح داد. به عقیده اریکسون، امید اولین و ضروری‌ترین فضیلت هر انسانی است که عمیقاً در اعتماد، عشق و مراقبت ریشه دارد. هنر امید خوب، شامل یک "امید پاسخگو" است که در هسته خود به احساس اجتماعی مراقبت نیاز دارد. این نوع امید سالم شامل یک حساسیت عاطفی است که انرژی امیدوارکننده را در پی مشکلات و ناامیدی‌ها پرورش می‌دهد. امید پایدار حالت یا نگرش عاطفی را نسبت به دیگران نشان می‌دهد و اعتماد قابل توجهی را در موقعیت‌های نامطمئن ممکن می‌سازد (کرفت و همکاران، ۲۰۲۱).

در چند دهه اخیر شکوفایی در مطالعات روان‌شناختی و جامعه‌شناختی امید رخ داده است. عمدتاً تحقیقات روان‌شناسان اجتماعی علاقه‌مند به فرآیند اجتماعی شدن در توسعه امید است. اجتماعی شدن موفقیت‌آمیز منجر به ترکیبی از اهداف معنادار و اجتماعی - اخلاقی مناسب، برنامه‌های زندگی واقع‌بینانه و روابط اجتماعی کافی می‌شود که همگی به توسعه یک خود منسجم و امید کمک می‌کنند. به طوری که کودکان هم برای خودشان احساس امیدواری می‌کنند که با رشد جاه‌طلبی‌های شخصی و به نفع دیگران تقویت می‌شود. از منظر جامعه‌شناسی امید، مطالعات بین فرهنگی مهم هستند؛ زیرا دامنه مفهومی تحقیق را به فرهنگ گسترش می‌دهند و تفاوت‌های عمیق بین فرهنگ‌ها در مورد احساس امید را نشان می‌دهد (تن هاوتن، ۲۰۲۲). تحقیق خلید ۲ و همکاران (۲۰۲۲) با استفاده از نظریه نشانه‌شناسی باختین ۳ و فلسفه زبان ولوشینوف ۴ نقش استفاده از ضرب‌المثل‌های اجتماعی را به عنوان نشانه‌های فرهنگی در جامعه برجسته می‌کند که به ایجاد امید

1 Schornick

2 Khalid

3 Bakhtin

4 Voloshinov

و خوش‌بینی از طریق زبان کمک می‌کند. ضرب‌المثل‌های مرتبط با جامعه بیانگر زندگی اجتماعی شامل دیدگاه‌های زندگی، تجربیات و معیارهای رفتاری است. در حلقه باختین، ایدئولوژی به‌عنوان کلیت انعکاس و بازتاب حقیقت اجتماعی و طبیعی در سیستم شناختی تعریف می‌شود که به‌شدت تحت تأثیر دیدگاه‌ها، ارزش‌ها و نظام‌های اعتقادی ناشی از فرآیند ذهنی فرهنگ است. از آنجاکه شاخص‌های ایدئولوژیک حاوی جوهر ساختار زیربنایی هستند و نشانه‌های ایدئولوژیک سیگنال‌های اجتماعی به این شکل هستند و آگاهی از جوهر نمادهای ایدئولوژیک بیرون می‌آید. این پیچیدگی به شکل گفته‌های اجتماعی در می‌آید، وارد ذهن مردم می‌شود و افکار آنها را شکل می‌دهد. افکار نظری فرهنگی به ادراکات و رفتارهای واقع‌گرایانه تبدیل می‌شوند که به تمدن اجازه بقای می‌دهد.

در آرا نظریه‌پردازان کلاسیک جامعه‌شناسی، دین همواره مورد توجه بوده است. فرد دین‌دار در رویکرد کارکردگراها تحت فشار اجتماعی به خواسته‌های جامعه عمل می‌کند و مسئله‌غایی او رستگاری اخروی است و این امر سبب ایجاد توقعات و انتظارات معمول از زندگی شده و یک رضایت از زندگی و به دنبال آن امیدواری در پی دارد. اجماعی بین جامعه‌شناسان وجود دارد که دین از منابع مهم معنابخشی به زندگی و در نتیجه امیدواری است (صفری‌شالی و طوافی، ۱۳۹۷). تئوری آنومی دورکیم و مرتون نیز تأکید بر عدم تعادل میان نیازها و اهداف با امکانات موجود در جوامع شتاب‌آلود مدرن دارد که در نهایت جامعه نمی‌تواند اهداف و آرزوهای مردم را در سطح معقول محدود کند و در این جامعه مطالبات پایان ندارد و فرد الگویی برای تنظیم رفتار خود با معیارهای اجتماعی نخواهد داشت و در انتها احساس فقدان حمایت جمعی و پشتیبانی اجتماعی می‌کند و این ناامیدی، انزوا و انفعال را سبب می‌شود (مهدی‌زاده و قاری قرآنی، ۱۳۹۷). نظریه مقایسه اجتماعی مرتبط با امید به آینده از فسنیگر معتقد است انسان ارزیابی از خود را در مقایسه با دیگران به دست می‌آورد که در نهایت باعث بروز رضایت یا نارضایتی می‌گردد. نظریه احساس محرومیت نسبی در همین راستا بیان می‌کند زمانی که بین انتظارات مشروع و واقعیت اختلاف وجود داشته باشد به طور مثال به سبب بی‌عدالتی گروهی از اقشار بسیار ضعیف احساس فقر،

محرومیت و بی‌عدالتی می‌کنند و موجب واکنش‌های شدید عاطفی نظیر تضاد، ناامیدی و عدم نشاط در جامعه می‌گردد (صفری‌شالی و طوافی، ۱۳۹۷). بر طبق نظر پاتنام، در صورت وجود سرمایه اجتماعی، افراد، در قالب هنجارها و پیوندهای اجتماعی موجود در تعاملات اجتماعی، قابلیت‌های خود را افزایش می‌دهند و ضمن به‌دست آوردن امکان کنترل زندگی خود از حمایت‌های اجتماعی شبکه‌ای ارتباطی خود برخوردار می‌شوند؛ بنابراین قدرت کنار آمدن آنها با فشارهای اجتماعی و سلامت روان آنها افزایش می‌یابد (مردانی فر و همکاران، ۱۳۹۸)؛ بنابراین، این عوامل نقش مهمی در سلامت روان و امید به آینده جوانان ایفا می‌کند.

به عبارتی، بر اساس نظریه‌های تشریح شده می‌توان گفت بین متغیرهای سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی، ارزش‌های فرهنگی، اعتماد به نفس، سواد مالی و انگیزه پیشرفت با امید به آینده جوانان رابطه وجود دارد. به گفته پاتنام، سرمایه اجتماعی از اعتماد، هنجارهای اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی تشکیل شده است (دویاتنایا و همکاران، ۲۰۲۴). در این پژوهش سرمایه اجتماعی بر اساس کمیت و کیفیت روابط و پیوندهای اجتماعی جوانان، میزان اعتماد و مشارکت آنها در فعالیت‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفت. جهت سنجش سرمایه اقتصادی با توجه به زمینه مورد مطالعه در این تحقیق از ملاک‌هایی نظیر دسترسی به امکانات اقتصادی، شغل، درآمد مکفی، ضمانت برای وام، مشاوره‌های اقتصادی استفاده شد. منظور از ارزش‌های فرهنگی در این تحقیق ارزش‌ها و باورهای مردم منطقه و تشویق آنها نسبت به کار، تلاش، موفقیت و سرمایه‌گذاری و... است (درفشان و یوسفی، ۱۳۹۶). سواد مالی یکی از انواع مهم سواد کارکردی مورد نیاز مقتضیات زندگی جدید و مهارت‌های آینده‌نگر است (شمس‌الدینی و فولادی قلعه، ۱۴۰۰) که در این تحقیق شامل مهارت، توانایی و دانش افراد در زمینه کسب و کار و مدیریت منابع مالی، پس‌انداز و... در نظر گرفته شده است. انگیزه پیشرفت عبارت است از تلاش برای انجام کارها با استانداردهای عالی با ابعادی نظیر حداکثر عملکرد، انگیزه قوی، ریسک‌پذیری و پشتکار بر اساس پرسش‌نامه استاندارد هرمنس ۲ مورد سنجش قرار گرفت (اکبری، ۱۳۸۶). متغیر اعتماد به نفس نیز با استفاده از انتخاب پرسش‌های مناسب از

1 Dwijatenaya

2 [Hermans](#)

پرسش‌نامه کوپر و اسمیت^۱ بر اساس تعریف احساس ارزشمندی و اطمینان فرد به خود و توانایی‌هایش (پوتارد^۲، ۲۰۱۷) مورد بررسی قرار گرفت.

پیشینه پژوهش

تحقیق عبداللہی (۱۳۹۹) به بررسی عوامل جمعیتی و اقتصادی - اجتماعی مؤثر بر امید به آینده در بین ۱۲۰۰ نفر متأهل ساکن شهر تهران پرداخته است. نتایج این تحقیق نشان داد که امید به آینده با افزایش سن و تعداد فرزندان آنها و همچنین با افزایش احساس ناامنی اقتصادی - اجتماعی و احساس ناامنی روانی کاهش می‌یابد؛ از طرفی، با افزایش اعتمادسازمانی، تعداد سال‌های تحصیل و اعتماد عمومی پاسخگویان، امید به آینده افزایش می‌یابد. پژوهش عابدی و طاهری (۱۳۹۹) بررسی اثربخشی آموزش مثبت‌نگری بر امید به آینده در اصناف و بازاریان شهرستان بردسکن در شرایط تحریم اقتصادی ایران با روش شبه‌آزمایشی است. تحقیق آنها نشان روان‌درمانی مثبت‌اندیشی بر امید به آینده اصناف و بازاریان مؤثر بوده و می‌تواند به‌عنوان یک روش درمانی کاربردی به‌ویژه در شرایط تحریم اقتصادی و شرایط خاص حاکم بر اقتصاد ایران مورد استفاده قرار گیرد. پژوهش غلام‌پور و همکاران (۱۳۹۸) رابطه بین خوش‌بینی و درگیری تحصیلی با نقش میانجیگری امید به آینده با روش همبستگی روی ۲۷۳ نفر از دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی شهرستان قائنات انجام گرفت. نتایج نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین خوش‌بینی با درگیری تحصیلی و امید به آینده و همچنین رابطه مثبت و معناداری بین امید به آینده و درگیری تحصیلی وجود دارد.

اکبری و مهدی‌زاده (۱۴۰۲) در پژوهش "تحلیل سیستمی شبکه عوامل مؤثر بر امید به آینده" به این نتیجه دست یافتند تغییر در نظام اقتصادی سیاسی و سایر جنبه‌های اجتماعی بر امید به آینده افراد و جوامع تأثیرگذار است. آنها به کمک تحلیل ساختاری و تحلیل شبکه مؤثرترین عوامل مؤثر بر امید به آینده را دین‌داری، فقر اقتصادی و شایسته‌سالاری شناسایی کردند. نتایج حاصل از پژوهش

1 Coopersmith
2 Potard

مهدی‌زاده و قاری قرآنی (۱۳۹۷) نشان می‌دهد که میزان امید به آینده دانشجویان پایین‌تر از حد متوسط است. در بررسی رابطه بین امید به آینده با احساس آنومی در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، آنومی اقتصادی بالاترین میزان را به خود اختصاص داده است که نشان می‌دهد مهم‌ترین انتظار و اساسی‌ترین گفتمان میان ذهنی جوانان، نابسامانی - های اقتصادی مانند بیکاری، نابرابری در کسب درآمد و... است. پس از آن، آنومی اجتماعی قرار دارد که شامل ناهنجاریهای اجتماعی، عدم رعایت حقوق متقابل، بی‌قانونی و... است. آنومی رابطه منفی و دین - داری رابطه مستقیم و مثبت با امید به آینده داشتند. علیزاده اقدم (۱۳۹۱) میزان امید به آینده را در دانشجویان دانشگاه تبریز و عوامل مؤثر بر آن را مورد بررسی قرار داد. در این تحقیق میزان دین‌داری، انسجام و اعتماد اجتماعی و سرمایه فرهنگی در امید به آینده دانشجویان تأثیرگذار است و همچنین امید به آینده بیشتر از عوامل ساختاری تا عوامل فردی تأثیر می‌پذیرد.

گاویلانو^۱ و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی نقش منبع امید درونی و بیرونی در ارتقای هدف آینده جامعه‌محور در نمونه‌ای از دانشجویان با روش پیمایش و ابزار پرسش‌نامه پرداخته است. نتایج تحلیل رگرسیون ابعاد منبع خارجی امید (یعنی خانواده، همسالان و معنویت) را مهم‌تر از منبع درونی امید، به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های هدف آینده جامعه‌محور نشان داد. این یافته‌ها بر نقش مهم خانواده، همسالان و معنویت در ارتقای آرزوهای آینده دانشجویان و کمک به اهداف جامعه با آموزش به‌عنوان یک مسیر آینده‌نگر تأکید می‌کند. تحقیق کرفت^۲ و همکاران (۲۰۲۳) در مورد انتظارات آتی بلندمدت افراد در رابطه با کیفیت عمومی زندگی، رفاه اجتماعی، روندهای اجتماعی و سناریوهای مورد انتظار و امید به آینده در بین ۱۲ کشور در سال ۲۰۱۹ با تعداد ۱۰۶۶۵ نفر انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که انتظارات اجتماعی بلندمدت در اروپایی‌ها به‌طور قابل توجهی بدینانه‌تر از غیر اروپایی‌ها است. سطح امید شخصی در کشورهای خارج از اروپا به‌طور قابل توجهی بالاتر است. علاوه بر این، اکثریت قریب به اتفاق شرکت‌کنندگان در این مطالعه سناریوی آینده اجتماعی - پایدار را به یک سناریوی آینده فردی - رقابتی ترجیح دادند.

1 Gavillano

2 Krafft

چشم‌انداز آینده تأثیر قابل توجهی بر امید و رفاه (اجتماعی) داشت، اما تصاویر مطلوب از آینده به‌سختی تأثیری را نشان می‌دادند. یافته‌های این تحقیق بر اهمیت تشویق مردم برای ایجاد تصاویر مثبت جدید از آینده تأکید می‌کند که می‌تواند امید، باور و اعتماد را به جهانی شکوفا و پایدار تقویت کند و در تحقق آن مشارکت داشته باشند.

تحقیق فورنل ۱ و همکاران (۲۰۲۳) انتظارات آینده نوجوانان و رابطه آن با متغیرهای فردی (سن، جنس، عزت نفس و رضایت از زندگی) و متغیرهای زمینه‌ای (حمایت اجتماعی درک شده و سطح خطر) را بررسی می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که با افزایش سن، انتظارات آینده با تفاوت‌های اندکی بر اساس جنسیت کاهش می‌یابد. ادراک مثبت بیشتر از خود و حمایت اجتماعی ادراک شده با انتظارات آینده بهتر همراه است. با توجه به سطح ریسک، زمینه‌های آسیب‌پذیرتر تأثیر منفی بیشتری بر انتظارات آینده دارند. مدل معادلات ساختاری تأثیر علی مثبت سازگاری روان‌شناختی و حمایت اجتماعی ادراک شده و همچنین تأثیر منفی زمینه‌های دارای آسیب‌های اجتماعی بیشتر را بر انتظارات آینده نوجوان تأیید می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که نیاز به ایجاد برنامه‌های پیشگیرانه باهدف ارتقای منابع شخصی کودکان، به‌ویژه آن‌هایی که از زمینه‌های آسیب‌پذیر هستند، وجود دارد. مرور سیستماتیک شورنیک ۲ و همکاران (۲۰۲۳) وضعیت تحقیقات تجربی مربوط به امید و متغیرهای اجتماعی را بررسی می‌کند. امید با متغیرهایی مانند حمایت اجتماعی، نوع دوستی، مشارکت اجتماعی و اقدام به نفع کمک به دیگران رابطه مثبت داشت. داده‌های حاصل از مطالعات وارد شده نشان داد که افرادی که امتیاز بالایی در امید دارند، رفتارهای بیشتری انجام می‌دهند که به نفع دیگران است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که نظریه امید ممکن است نگاهی اجمالی به تعریف خود از امید به‌عنوان فضیلتی که به نفع دیگران است ارائه دهد. این بررسی سیستماتیک به‌کمبود تحقیق درباره امید به‌عنوان یک تفاوت فردی که به نفع دیگران است اشاره می‌کند.

1 Fornell
2 Schornick

مطالعه مرسلی (۲۰۱۷) نقش زمینه اجتماعی - اقتصادی و احساسات مشترک (جو عاطفی) در یک منطقه را در کاهش یا تشدید ناامیدی بررسی کرد. جو عاطفی به عنوان روابط عاطفی ایجاد شده بین اعضای یک جامعه تعریف شده است و کیفیت محیط یک جامعه خاص را توصیف می کند. مدل سازی چندسطحی برای کشف رابطه بین زمینه و ناامیدی استفاده شد. نتایج نشان داد که ناامیدی در درجه اول تحت تأثیر عوامل فردی مانند شخصیت و رویدادهای زندگی است. با این حال، تحلیل ها نشان داد که شرایط اجتماعی - اقتصادی و جو خوش بینانه و افسرده کننده حاکم بر مناطق نیز بر ادراک افراد از ناامیدی تأثیر می گذارد. افراد در مناطقی با نرخ بیکاری بالا و سطوح بالایی از احساسات منفی مشترک بیشتر احساس ناامیدی می کردند. در مقابل، جوهای عاطفی مثبت نقش محافظتی در برابر ناامیدی داشتند.

روش پژوهش

در پژوهش حاضر از روش پیمایشی و ابزار پرسش نامه استفاده شد. جامعه آماری عبارت است از تمامی جوانان (۱۸ تا ۳۵ ساله) ساکن شهر زاهدان بودند (۵۰۰۰۰۰ نفر تعداد کل جمعیت آنها در استان سیستان و بلوچستان بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ است). ۴۰۵ نفر به عنوان حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و ضریب اطمینان ۹۵٪ تعیین گردید. نمونه مورد نظر به دلیل پراکندگی جمعیت در سطح شهر زاهدان و صرفه جویی در وقت و هزینه با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. بدین صورت که شهر زاهدان به بخش های مختلف تقسیم و به تعداد بلوک های آن بخش افراد در طیف سنی ۱۸ تا ۳۵ سال انتخاب و پرسش نامه تکمیل گردید. جهت سنجش متغیر امید به آینده پرسش نامه استاندارد اشنايدر و همکاران (۱۹۹۱) بکار گرفته شد. این پرسش نامه از دو بعد تفکر عاملی و تفکر راهبردی تشکیل شده و دارای دوازده گویه بر مبنای مقیاس لیکرت و در سطح سنجش فاصله ای است. متوسط ضریب روایی این ابزار برابر ۰/۹۱ و پایایی آن ۰/۸۰ گزارش شده است (اشنايدر و لویز، ۲۰۰۷). جهت سنجش متغیرهای مستقل تحقیق از پرسش نامه های معتبر در تحقیقات صورت گرفته استفاده گردید. کلیه سؤالات متغیرهای مستقل تحقیق در قالب طیف لیکرت و در سطح فاصله ای مورد سنجش قرار گرفت. پرسش نامه جهت تعیین اعتبار صوری، به تعدادی از متخصصان

داده شد و اصلاحات موردنظر انجام گرفت. برای سنجش پایایی، ضریب آلفای کرونباخ در مورد گویه‌های طراحی شده برای سنجش هریک از متغیرهای اصلی، محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ برای طیف سرمایه اجتماعی ۰/۸، سرمایه اقتصادی ۰/۷۲، ارزش‌های فرهنگی ۰/۷۵، اعتماد به نفس ۰/۸۲، سواد مالی ۰/۷۷ و انگیزه پیشرفت ۰/۷۹ به دست آمد. در تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش از دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی و از نرم‌افزار Spss استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

نتایج توصیفی نشان می‌دهد که میانگین سنی پاسخگویان ۲۶ سال بوده است. در جوانان مورد مطالعه ۶۰ درصد بلوچ و ۳۹ درصد فارس بودند. بطور کلی تقریباً ۴۴٪ از جوانان دارای امید به آینده در سطح بالا، ۴۳/۸٪ در سطح متوسط و ۱۲٪ در سطح پایین قرار دارند. فرضیه اصلی این تحقیق: بین عوامل اجتماعی با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معنی‌داری وجود دارد. براین اساس، فرضیه‌های فرعی تحقیق عبارت‌اند از:

- بین متغیر سرمایه اقتصادی با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد.
- بین متغیر سواد مالی با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد.
- بین متغیر سرمایه اجتماعی با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد.
- بین متغیر ارزش‌های فرهنگی با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد.
- بین متغیر اعتماد به نفس با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد.
- بین متغیر انگیزه پیشرفت با امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیات تحقیق در جدول شماره ۱ نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته امید به آینده است. با توجه به آماره‌های جدول بین متغیرهای مستقل سرمایه اقتصادی، سواد مالی، سرمایه اجتماعی، ارزش‌های فرهنگی، اعتماد به نفس و انگیزه پیشرفت با متغیر وابسته امید به آینده جوانان شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد. متغیرها دارای رابطه معنادار در سطح ۰,۰۵ با متغیر وابسته بوده‌اند. همچنین بین متغیرهای مستقل تحقیق با امید به آینده جوانان رابطه مثبت وجود دارد. عبارتی دیگر با افزایش وضعیت سرمایه اقتصادی، سواد

مالی، سرمایه اجتماعی، ارزش‌های فرهنگی مثبت، اعتماد به نفس و انگیزه پیشرفت در جوانان، متغیر امید به آینده نیز افزایش می‌یابد. از سوی دیگر متغیر مستقل سرمایه اجتماعی بالاترین ضریب همبستگی را با متغیر وابسته امید به آینده جوانان داشته است.

همبستگی بین متغیرهای مستقل با امید به آینده در جوانان شهر زاهدان						
انگیزه پیشرفت	سرمایه اجتماعی	اعتماد به نفس	ارزش‌های فرهنگی	سواد مالی	سرمایه اقتصادی	
۰/۵۶	۰/۵۹	۰/۵۸۶	۰/۲۹	۰/۱۸۲	۰/۲۵	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۳۵	۰/۰۰۲	سطح معنی‌داری
۴۰۵	۴۰۵	۴۰۵	۳۹۹	۴۰۵	۴۰۲	تعداد پاسخگویان

جدول ۲-آزمون مدل رگرسیون تحقیق				
Sig	F	R ^۲	R	مدل رگرسیون
۰/۰۰۰	۲۷/۴۱	۰/۵۶	۰/۷۵	

جدول شماره ۲ خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره را به شیوه همزمان برای متغیر وابسته امید به آینده جوانان نشان می‌دهد. متغیرهای مستقل شامل سرمایه اقتصادی، سواد مالی، سرمایه اجتماعی، ارزش‌های فرهنگی، اعتماد به نفس و انگیزه پیشرفت و متغیر وابسته امید به آینده وارد معادله شده‌اند. مدل رگرسیونی با ۶ متغیر توانسته است ۵۶ درصد از تغییرات متغیر امید به آینده را تبیین کند. نتایج حاصل از آزمون ضرایب رگرسیون در جدول ۳ نشان می‌دهد که بین ۴ متغیر سرمایه اقتصادی، سواد مالی، سرمایه اجتماعی و انگیزه پیشرفت و امید به آینده ضریب استاندارد (بتا) مثبت معنادار وجود دارد، به این معنا که با افزایش سرمایه اقتصادی، سواد مالی، سرمایه اجتماعی و انگیزه پیشرفت به مراتب امید به آینده جوانان نیز افزایش می‌یابد. ضریب بتای

متغیر ارزش‌های فرهنگی و اعتماد به نفس با متغیر وابسته معنادار نبود. در نهایت، متغیر مستقل سرمایه اجتماعی دارای بیشترین ضریب بتای مثبت با متغیر وابسته امید به آینده است.

جدول ۳- تحلیل رگرسیون متغیرهای مستقل با متغیر امید به آینده جوانان شهر زاهدان

متغیر مستقل	B	Beta	T	Sig T
سرمایه اقتصادی	۰/۱۸	۰/۲۴	۳/۶	۰/۰۰۰
سواد مالی	۰/۲۵	۰/۲۱	۲/۸۴	۰/۰۰۵
ارزش‌های فرهنگی	-۰/۰۴۲	-۰/۰۴۳	-۰/۵۵	۰/۵۸
سرمایه اجتماعی	۰/۸۷	۰/۳۸	۴/۱	۰/۰۰۰
اعتماد به نفس	۰/۳۱	۰/۱۸	۱/۸	۰/۰۷۴
انگیزه پیشرفت	۰/۳۷	۰/۳۳	۳/۸۷	۰/۰۰۰

با توجه به آزمون تحلیل مسیر مدل در جدول شماره ۳ می‌توان نتیجه گرفت در میان متغیرهای گنجانده شده در مدل، متغیر سرمایه اجتماعی و سپس متغیر انگیزه پیشرفت بیشترین تاثیر مستقیم را دارد. وزن بتا برای متغیر سرمایه اجتماعی در مرحله ورود مستقیم برابر $Beta=0/38$ (و برای متغیر انگیزه پیشرفت برابر $Beta=0/33$) است که بیشترین درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کند. متغیر سرمایه اجتماعی ($Beta=0/66$) و سپس سرمایه اقتصادی ($Beta=0/42$) بیشترین تاثیر کل را بر متغیر وابسته امید به آینده جوانان داشته است. از متغیرهایی که بصورت غیر مستقیم بیشترین تاثیر را بر متغیر امید به آینده داشته‌اند، سرمایه اجتماعی ($Beta=-0/28$) است.

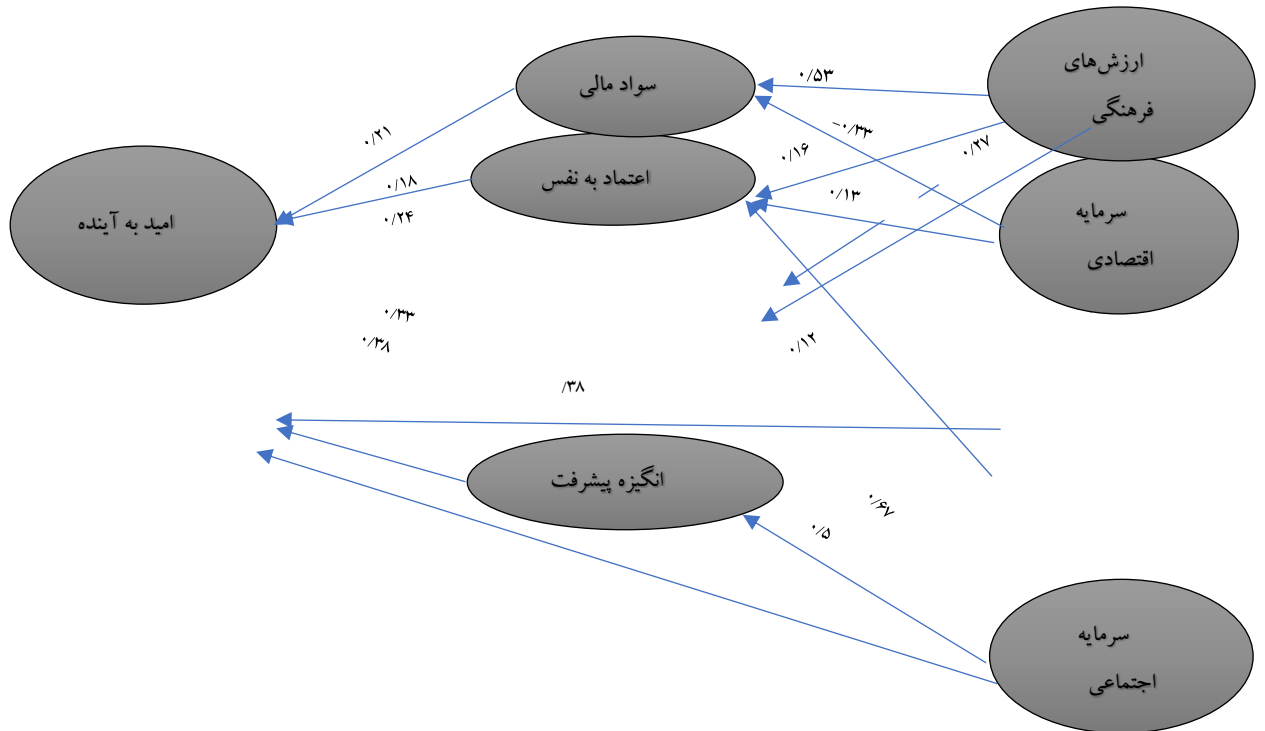

جدول ۴- ضریب مسیر متغیرهای مدل

نام متغیر	سرمایه اقتصادی	سواد مالی	ارزش‌های فرهنگی	اعتماد به نفس	سرمایه اجتماعی	انگیزه پیشرفت
تأثیر مستقیم	۰/۲۴	۰/۲۱	---	۰/۱۸	۰/۳۸	۰/۳۳
تأثیر غیرمستقیم	۰/۱۸	---	۰/۱۷۹	---	۰/۲۸	---
تأثیر کل	۰/۴۲	۰/۲۱	۰/۱۷۹	۰/۱۸	۰/۶۶	۰/۳۳

مدل تحلیل مسیر عوامل موثر بر امید به آینده جوانان

نمودار ۱:

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

امید به آینده یکی از شاخص‌های مهم نشاط و توسعه جامعه است. عوامل گوناگون ساختاری نظیر عوامل سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، روانی و حتی جغرافیایی در تولید امید به آینده در گروه‌های سنی مختلف می‌توانند نقش آفرینی کنند. این پژوهش نشان داد که در مرتبه اول عوامل اجتماعی، سپس عوامل اقتصادی و روانی نقش مهمی در رشد و پرورش امید به آینده جوانان ایفا می‌کند. به‌طور کلی تحقیق گاویلانو (۲۰۱۹) و علیزاده اقدم (۱۳۹۱) بر اهمیت نقش عوامل ساختاری و سپس عوامل فردی در ایجاد امید به آینده اذعان دارند. از درون عوامل ساختاری از نظر پژوهش مهدی‌زاده و قاری قرآنی (۱۳۹۷) ابتدا عامل نابسامانی‌های اقتصادی و سپس نابسامانی‌های اجتماعی را در بروز امید به آینده دارای اهمیت است. نکته قابل توجه این است مطابق با (تحقیقات عبداللهی، ۱۳۹۹؛ علیزاده اقدم، ۱۳۹۱؛ گلاویلا و همکاران، ۲۰۱۸؛ فورنل و همکاران، ۲۰۲۳؛ شورنیک و همکاران، ۲۰۲۳، کرفت و همکاران، ۲۰۲۳ و مرسلی، ۲۰۱۷) عوامل اجتماعی نظیر حمایت اجتماعی، خانواده، همسالان، معنویت، جو عاطفی و فرهنگی با امید به آینده رابطه دارد.

بر اساس نتایج این پژوهش مجموعه‌ای از عوامل اجتماعی نظیر (سرمایه اجتماعی و ارزش‌های فرهنگی) و عوامل اقتصادی (نظیر سرمایه اقتصادی)، عوامل فردی و روانی (نظیر عزت‌نفس، انگیزه پیشرفت و سواد مالی) موجب شکل‌گیری امید به آینده در جوانان می‌شود. به عبارتی دیگر افرادی که دارای سرمایه اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی و اقتصادی قوی باشند از احساس امید به آینده بیشتری برخوردار هستند که خود موتور پیشرفت بیشتر فرد و جامعه می‌شود. همچنین، چنانچه ارزش‌ها و باورهای جامعه مشوق افراد برای پیشرفت و تلاش باشند و اعتماد و همکاری در شبکه روابط اجتماعی فرد وجود داشته باشد افراد بیشتر به سمت اتفاقات مثبت و سازنده در آینده سوق پیدا می‌کنند.

مدل تحلیل مسیر نیز حاکی از آن است توانایی‌های فردی مؤثر بر امید به آینده نظیر عزت‌نفس، انگیزه پیشرفت و سواد مالی در بستر زمینه‌های خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه شکل می‌گیرد. در حقیقت فرد متکی بر این سرمایه‌های روانی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌تواند به سمت آینده قدم بردارد و از ناامیدی و پیامدهای منفی آن نظیر افسردگی و رفتارهای آسیب‌زا اجتناب نماید. نتایج تحقیق همسو با نظریه پاتنام، دورکیم، مرتون، اریکسون، اسنایدر و باختین معتقد است سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی، سواد مالی، عزت‌نفس، انگیزه پیشرفت و ارزش‌های فرهنگی یا امید به آینده جوانان رابطه دارد.

سرمایه اجتماعی مهم‌ترین عامل مؤثر در امید به آینده جوانان شناخته شد. می‌توان گفت ارتباطات درون قومی قوی در شرایط اقتصادی و محیطی نامطلوب جامعه زاهدان توانسته از افول انرژی احساسی به آینده جلوگیری نماید. یکی از دستاوردهای این تحقیق این است که مهارت‌های مهم زندگی نظیر سواد مالی به‌عنوان سرمایه فکری در پیشرفت و توسعه روحی و روانی افراد بسیار مؤثر است. توانایی‌های فکری - روانی افراد نظیر انگیزه پیشرفت و عزت‌نفس با کمک سواد مالی می‌تواند قدرت افراد را برای پیشبرد اهداف در زندگی از مسیرهای هنجارمند اجتماعی بیفزاید و از این طریق امید به آینده را در جوانان حفظ و مراقبت نماید. جوانان به‌عنوان قشر فعال جامعه دارای انرژی جسمانی زیادی هستند و اگر این انرژی جسمانی با انرژی روانی همسو شود می‌تواند به نتایج مثبتی برای فرد و جامعه ختم شود؛ بنابراین لازم است ارزش‌های فرهنگی بر خودباوری و انگیزه پیشرفت بیشتر تأکید نمایند و سرمایه اجتماعی در جامعه مورد توجه بیشتری قرار گیرد. همچنین، امید به آینده در جوانان نیاز به زمینه‌های اقتصادی مناسب جهت کار و زندگی دارد.

فهرست منابع

- Abdollahi, A. (2020). Demographic and Socioeconomic Factors Affecting Hope for the Future in Tehran. *Iranian Population Studies*, 6(1), 315-342. doi: 10.22034/jips.2020.240642.1068. [In Persian]
- Abedi, R., & Taheri, S. (2020). Effect of Positivity Education on Hope for Future of Traders and Marketers in the context of Iran's Economic Sanctions. *Journal of Iranian Economic Issues*, 7(1), 193-208. doi: 10.30465/ce.2020.5958. [In Persian]
- [Afshani S. A.](#), & [Jafari Z.](#) (2016). The relationship between social capital and hope to the future among students of Yazd University. *Social Sciences*, 23(73), 93-116. doi: 10.22054/qjss.2016.7205. [In Persian]
- Akbari, B. (2007). Validity and Reliability of Hermen's Achievement Motivation Test on the Guilan's High School Students. *Research in Curriculum Planning*, 16(4), 73-96. [In Persian]
- Akbari, H., & Mehdizadeh; N. (۲۰۲۳) Systematic analysis of the network of factors affecting hope for the future, [3rd Conference on Systemic Thinking in Action](#), Mashhad, Iran. [In Persian]
- Alizadeh Aghdam, M. B. (2013). A Study of Hope in the Future among Students and its Affecting Factors. *Journal of Applied Sociology*, 23(4), 189-206. [In Persian]
- Amirpanahi, M., Malmir, M., & Shokryani, M. (2016). The Status of Social Hope in Iran (Secondary Analysis of Social, Cultural and Moral Surveys). *Journal of Social Work Research*, 3(9), 79-106. doi: 10.22054/rjsw.2016.9257. [In Persian]
- Baily T. C. & Snyder C. R. (2007) Satisfaction with life and hope: a look at age and marital status. *Psychological Record*. 57(2): 233-240.
- Berry, Clío & Fountain, Julia & Forbes, Lindsay & bogen-johnston, Leanne & Thomson, Abigail & Zylko, Yelena & Tunks, Alice & Hotham, Sarah & Michelson, Daniel. (2024). Developing a hope-focused intervention to prevent mental health problems and improve social outcomes for young women who are not in education, employment, or training (NEET): A qualitative co-design study in deprived coastal communities in South-East England. *PLOS ONE*. 19. e0304470. 10.1371/journal.pone.0304470.
- Bowers, Rachael M. & Bowers, Edmond P. (2023). A Literature Review on the Role of Hope in Promoting Positive Youth Development across Non-WEIRD Contexts". *Children*, 10(346): 1-18. <https://doi.org/10.3390/children10020346>
- Braveman, P., Egerter, S., & Williams, D. R. (2011). The social determinants of health: Coming of age. *Annual Review of Public Health*, 32, 381-398. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-031210-101218>
- Cohen-Chen, S. (2022). *The Role of Hope in Social Change Processes*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780367198459-REPRW75-1>
- Dorfeshan, M., & Yousefi, F. (2017). The Relationship Between Children's Self-Efficacy Dimensions and Family Cultural, Social and Economic Capitals. *Journal of Applied Sociology*, 28(2), 91-114. doi: 10.22108/jas.2017.21436. [In Persian]
- Dwijatenaya, I. B. M. A., Aini, Palinggi, Y., Musmuliadi, Narulita, S., & Wijayanti, S. K. (2024). Improving Community Welfare Through The Implementation Of Corporate

- Social Responsibility. *International Journal of Professional Business Review*. 9 (4): 1-19. e04378. 10.26668/businessreview/2024.v9i4.4378.
- Fornell, P., Ortíz-Bermúdez, A. Ú., Rodríguez-Mora, Á., Verdugo, L., & Sánchez-Sandoval, Y. (2023). Future expectations of adolescents from different social backgrounds. *Anales de Psicología*, 39(2), 294–303. <https://doi.org/10.6018/analesps.522701>
- Fraser, Ashley & Alexander, Brittany & Abry, Tashia & Sechler, Casey & Fabes, Richard. (2022). *Youth Hope and Educational Contexts*. Routledge. 10.4324/9781138609877-REE117-1.
- Gavillano, V., Nalipay, M.J.N, & David, A.P. (2018). The Role of Hope in Promoting Society-Oriented Future Goal. *The Normal Lights*, 12(1), 185 – 198.
- Gholampour M, Pourshafei H, Ghorani Sirjani S.(2019). Relationship between optimism and educational conflict with mediation role of hope for future of pre-university students. *Educ Strategy Med Sci*, 12 (5), 79-88. URL: <http://edcbmj.ir/article-1-1758-fa.html>. [In Persian]
- Haliliyan Shalamzari, M. (2021). Components and conceptual model of hope based on the verses of the Holy Quran: A reading with a psychological approach. *Cultural Psychology*, 5(2), 1-24. doi: 10.30487/jcp.2021.288710.1272. [In Persian]
- Injuve. (2020). *Informe Juventud en España 2020 [Report Youth in Spain 2020]*. Instituto de la Juventud. Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social.
- Khalid, U., Tehseem, T. & Khalid, N. (2022). Building Hope and Optimism Through Language: A Sociocultural Perspective. *Global Regional Review*. VII. 39-51. doi:10.31703/grr.2022(VII-II).05.
- Krafft, A. M., Chukwuorji, J. C., Choubisa, R., Conte, S., Flores-Lucas, V., Guse, T., Kasprzak, E., Marujo, H. A., Nair, C. S., Redlich-Amirav, D., Sinclair, M., Slezackova, A., Stecz, P., Varsos, O., & Herrera, E. W. (2023). Long-term future expectations and collective hope. In A. M. Krafft, T. Guse, & A. Slezackova (Eds.), *Hope across cultures: Lessons from the international hope barometer* (pp. 103–165). Springer Nature Switzerland AG. https://doi.org/10.1007/978-3-031-24412-4_4
- Krafft, A. M., Guse, T., & Maree, D. (2021). Distinguishing perceived hope and dispositional optimism: Theoretical foundations and empirical findings beyond future expectancies and cognition. *Journal of Well-Being Assessment*, 4(3), 217–243. <https://doi.org/10.1007/s41543-020-00030-4>
- Krafft, A. M., Martin-Krumm, C., & Fenouillet, F. (2019). Adaptation, further elaboration, and validation of a scale to measure hope as perceived by people: Discriminant value and predictive utility vis-à-vis dispositional hope. *Assessment*, 26(8), 1594–1609. <https://doi.org/10.1177/1073191117700724>.
- Mardanifar, F., Zahirinia, M., & Rastegar, Y. (2019). Social Capital and Hope for the Future among Students (Study of Bandar Abbas Universities). *Social Capital Management*, 6(1), 85-104. doi: 10.22059/jscm.2019.256221.1587. [In Persian]
- Mehdi Zadeh, S., & Qari Quran, S. (2019). Future of Young People and Social Factors Affecting It. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 17(42), 237-256. [In Persian]
- Meshkini, G., sohrabzadeh, M., babaiifard, A., & hajiani, E. (2023). Future research of youth identity crisis in the horizon of Iran 1410. *Futures Studies Of The Islamic Revolution*, 4(4), 59-96. [In Persian]
- Morselli, D. (2017). Contextual determinants of hopelessness: Investigating socioeconomic factors and emotional climates. *Social Indicators Research*, 133(1), 373–393. <https://doi.org/10.1007/s11205-016-1346-x>

- Muhammadimunfared, B. (2023). Philosophical Utopia writing in the perspective of the future. *Futures Studies Of The Islamic Revolution*, 4(4), 11-34. [In Persian]
- Potard, C. (2017). Self-Esteem Inventory (Coopersmith). In: Zeigler-Hill, V., Shackelford, T. (eds) *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-28099-8_81-1
- Safarishali, R., & Tavafi, P. (2018). Assessing the Hope for the Future and its Effective Factors Among the Citizens of Tehran Reza Safari Shali , Pouya Tavafi. *Social Development & Welfare Planning*, 9(35), 117-157. doi: 10.22054/qjsd.2018.9312. [In Persian]
- Schornick, Z., Ellis, N., Ray, E., Snyder, B.J. & Thomas, K. (2023). Hope that Benefits Others: A Systematic Literature Review of Hope Theory and Prosocial Outcomes. *International Journal of Applied Positive Psychology*. doi:8. 1-25. 10.1007/s41042-022-00084-0.
- Shamsoddini, M., & Fouladi Gale, K. (2021). Literacy in Future: Required Skills for Living in the 15th Solar Century. *Futures Studies Of The Islamic Revolution*, 2(1), 109-122. [In Persian]
- Snyder C. R. & Lopez S. J. (۲۰۰۷) *Positive psychology: the scientific and practical explorations of human strengths*. New York, sage publication Inc.
- Taheri Demneh, M., & Kazemi, M. (2020). The Problematic of Social Hope in Iran: A Futuristic Approach. *Strategic Research on Social Problems*, 9(3), 49-80. doi: 10.22108/srsp.2020.123439.1559. [In Persian]
- TenHouten, Warren. (2022). The Emotions of Hope: From Optimism to Sanguinity, from Pessimism to Despair. *The American Sociologist*. 54. 1-25. 10.1007/s12108-022-09544-1.

